

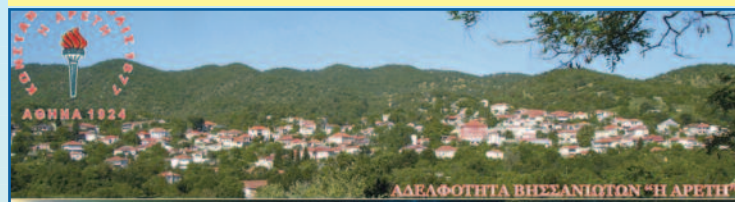
ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

Για τον καινούργιο χρόνο 2026

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας Βησσαγιωτών, ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού μας, απευθύνονται στους συγχωριανούς μας, τα μέλη και τους φίλους της Αδελφότητάς μας, τους μόνιμους κατοίκους του χωριού μας, αβιά και στους απανταχού Βησσαγιώτες και τους εύχονται **ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ**, Καλές Γιορτές, υγεία και οικογενειακή ευστοχία. Ο καινούργιος χρόνος να είναι ειρηνικός και παραγωγικός για όλους μας.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΣ

**ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ
ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ**

2026

Το Ημερολόγιο της Αδελφότητας για το 2026 κυκλοφόρησε. Είναι αφιερωμένο όπως πάντα στην αγάπη των συγχωριανών για το χωριό μας. Στις πίσω σελίδες παρουσιάζουμε διάφορα θέματα και οποσδήποτε πληροφορίες για την παλιά μας Βήσσανη, τα σύγχρονα σοκάκια της και τη σημερινή ζωή της. Τώρα το χωριό μας υποφέρει από την εγκατάλειψη και την έλλειψη κατοίκων. Είναι καθήκον όλων μας να το ενισχύσουμε, για να διατηρήσουμε τις παραδόσεις μας. Γι' αυτό σας καλούμε να αγοράσετε το Ημερολόγιο, για να στηρίξουμε στις δύσκολες αυτές εποχές την Αδελφότητα και την έκδοση της εφημερίδας μας.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Στο Χάνι Δελβινακίου

Για τους πεσόντες το 1940 του Τάγματός μας

Στην έδρα του ηρωικού Τάγματος Δελβινακίου, με την παρουσία και προσεγγόντων του ακούραστου, με οποιοσδήποτε καιρικές συνθήκες, πανοσιολογιώτατου κκ. Νικολάου αγαπημένου μας Αρχιμανδρίτη, εκπροσώπων της Περιφέρειας, των Στρατιωτικών, Αστυνομικών και Πυροσβεστικών Αρχών, της Δημοτικής Αρχής, και σχεδόν όλων των προέδρων και μελών των Δ.Σ. των Αδελφοτήτων, τιμήθηκε και φέτος η μνήμη των πεσόντων.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, ο Δήμος Πωγωνίου, η Περιφέρεια Ηπείρου, η VIII Μερραρχία, η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων και Ενώσεων της Επαρχίας Πωγωνίου, μαζί με τους πολιτιστικούς φορείς του Καλπακίου συνδιοργάνωσαν τις πολήμερες εκδηλώσεις για την Εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Το απόγευμα, στο Χάνι Δελβινάκι, τιμήθηκε το Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινακίου με επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων από τις Αδελφότητες και τις Αρχές.

Για την Αδελφότητα Βησσαγιωτών ο Ν. Μανούσης καταθέτει.

Για την Αδελφότητα Περιστερίου ο εκπρόσωπός της καταθέτει.

Ακολούθως στο Πνευματικό Κέντρο Δελβινακίου έγιναν ομιλίες. Στον χαιρετισμό του ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Κωνσταντίνος Κίτσιος αναφέρθηκε στο μήνυμα των ημερών και σημείωσε ότι οι αξίες των Ηρώων πρέπει να μεταλαμπαδεύονται στις νέες γενιές. Ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης αναφέρθηκε στο σημαντικό ρόλο που έπαιξε το Τάγμα Δελβινακίου στην εξέλιξη της μάχης υπογραμμίζοντας ότι τα «χώματα του Πωγωνίου είναι ιερά, κα-

Για την Αδελφότητα Παρακαλάμου ο Αλ. Μπάγιας καταθέτει.

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΩΝ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΠΩΓΩΝΙΟΥ ΚΟΒΟΥΝ ΤΗΝ ΠΙΤΑ ΤΟΥΣ

Παρουσία των μελών των Αδελφοτήτων Πωγωνίου και φίλων του Δήμου, της Ομοσπονδίας και εκλεκτών προσκεκλημένων στο πολυτελές Ξενοδοχείο WYNDHAM GRAND το μεσημέρι 15 Φεβρουαρίου 2026 και ώρα 11 το πρωί θα κόψουμε την βασιλόπιτα. Είσοδος ελεύθερη. Θα προσφερθεί το πατροπαράδοτο Πωγωνίσιο κέρασμα και θα υπάρξουν χορευτικά συγκροτήματα από το ενιαίο Πωγόνι. Σας περιμένουμε μαζί με τα παιδιά και τα εγγόνια σας

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Για τη γιορτή του Αγίου Νικολάου, προστάτη του χωριού μας και της Αδελφότητας, ευχόμαστε σε όλους τους χωριανούς και μέλη μας Χρόνια πολλά με υγεία και ευτυχία.

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Για το κόψιμο της Βασιλόπιτας

Την Κυριακή 1 Φεβρουαρίου 2026 και ώρα 11 π.μ. στη «Μάνα», Μάρνη 38, στον 6ο όροφο, όπου και τα γραφεία της Αδελφότητάς μας, σε μια γιορταστική ατμόσφαιρα θα κόψουμε τη Βασιλόπιτά μας.

Θα χαρούμε ιδιαίτερα αν μαζί μας είναι και φίλοι συγχωριανοί μας ή φίλοι του χωριού μας, που θα έλθουν για πρώτη φορά στην εκδήλωσή μας. Τα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητάς μας και όλοι οι άλλοι συγχωριανοί, που αποτελούν και τα ιστορικά μέλη της Αδελφότητάς μας που βρίσκονται στη ζωή, σας περιμένουν να σας υποδεχθούν και να τους κάνουν χαρούμενους με την παρουσία σας. Εδώ θα υπάρχουν όλα τα καλά όπως πάντα. Πάσης φύσεως πίττες, κρασί και τσίπουρο Βησσαγιώτικο, γλυκά (κουραμπιέδες, μελομακάρονα κ.λ.π.), όλα φτιαγμένα από τις Βησσαγιώτισες νοικοκυρές. Και, τέλος, ζωντανή Πωγωνίσια μουσική από κλασική ζυγιά για ακούσματα γλυκά, νοσταλγικά, που θα σας συγκινήσουν.

Πάρτε τα παιδιά σας και τα εγγόνια σας. Σας περιμένουμε στη «Μάνα» μας, οδός Μάρνη 38, 6ος όροφος, μετά τις 11 το πρωί την Κυριακή 1 Φεβρουαρίου 2026.

Στην έδρα της Μητροπόλεως στο Δελβινάκι Πωγωνίου

Ενθρονίστηκε ο νέος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως - Πωγωνιανής και Κονίτισης κ.κ. Αλέξιος

Σε μία ατμόσφαιρα βαθιάς συγκίνησης, θρησκευτικής ευλάβειας και πανηγυρικής μεγαλοπρέπειας πραγματοποιήθηκε σήμερα στο Δελβινάκι -ιστορική έδρα της Ιεράς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτισης- η τελετή της Ενθρονίσεως του νέου Ποιμενάρχη, Σεβασμιότατου Μητροπολίτη κ.κ. Αλεξίου..

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

19 Νοεμβρίου 1940: Η Μάχη της Βήσσανης Μια ιστορική επιχείρηση του Ανεξάρτητου Τάγματος Δελβινακίου

Το Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινακίου συγκροτήθηκε την Άνοιξη του 1939, αποτελούμενο κυρίως από κληρωτούς και έφεδρους αξιωματικούς και στρατιώτες, καταγόμενους από την επαρχία Πωγωνίου. Οργανώθηκε με έδρα το Χάνι Δελβινάκι και με αποστολή την αμυντική οργάνωση της παραμεθόριας περιοχής, σε περίπτωση Ιταλικής επιχείρησης εναντίον της χώρας μας, μετά την κατάληψη της Αλβανίας τον Απρίλιο 1939.

Απ' αρχής ήταν ανεπτυγμένο σε υπαίθρια τμήματα εκστρατείας ετοιμοπόλεμο, σε Καστάνιανη (1ος λόχος), Δάσος Μπουνας (2ος λόχος) και Παναγιάς Σταυροσκιαδίου (3ος λόχος).

Η κήρυξη του πόλεμου στις 28 Οκτωβρίου 1940 το βρήκε ετοιμοπόλεμο, για σχεδιασμένες ενέργειες (ανατίναξη γέφυρας Κτισμάτων, αντιαρματικά εμπόδια για σημαντική καθυστέρηση προέλασης τεθωρακισμένης μεραρχίας Ιταλών, εκτέλεση σχεδίου σύμπτυξης Τάγματος χωρίς απώλειες σε στρατιώτες και υλικό, στην περιοχή Νεγράδων και ένταξη στις εφεδρικές δυνάμεις της Μεραρχίας (15ου Συντάγματος) όπου θα χρειαζόταν).

Η ανατίναξη της γέφυρας Κτισμάτων, ώρα 5 και 45' τα ημερώματα 28 Οκτωβρίου 1940, αποτελεί το πρώτο πολεμικό ΟΧΙ, προκαλώντας την εξουδετέρωση και ακινητοποίηση της

ων, 25 αιχμάλωτοι, οπλισμός πεζικού, ολμίσκοι και πολλά πυρομαχικά.

Μετά από μια πορεία με νικηφόρες μάχες στα χωριά Μεσοβούνι, Μαυροβούνι και Άνω Ρεβένια η Διλοχία του Τάγματος φθάνει 18-19 Νοεμβρίου στα κράσπεδα της Βήσσανης, όπου δίνει σκληρές μάχες με επικεφαλής τον Διοικητή του Τάγματος Τζανή Αλεβιζάτο, καταλαμβάνοντας τα τοπία των ε-ξωεκκλησιών της Βήσσανης, Αγίου Αθανασίου και Αγίων Αποστόλων. Οι Ιταλοί είναι οργανωμένοι σε όλη την έκταση του οροπεδίου, σε δεσποζουσες θέσεις λόφων και εκκλησιών και σε σπίτια μέσα στη Βήσσανη και αντιστέκονται δυναμικά.

Ο διοικητής του Τάγματος Αλεβιζάτος είναι στην πρώτη γραμμή, με την ομάδα διοίκησης στο εξωκλήσι των Αγίων Αποστόλων της Βήσσανης και οι άντρες, σε γύρω καλύβες και μάντρες της Βήσσανης ακροβολισμένοι μαχόμενοι. Δέχονται δραστηρές βολές και ο Διοικητής προσπαθεί με τα κιάλια να εντοπίσει τις θέσεις από τις οποίες βάλλεται δραστηρικά το τμήμα του. Σε μια προσπάθεια να εντοπίσει το πολυβόλο που βάλει εναντίον τους, παρατηρώντας ακάλυπτος το πεδίο της μάχης με τα κιάλια, δέχεται τη θανατηφόρα βολή από πολυβόλο που είναι ταγμένο στο εξωκλήσι του Αγίου Κοσμά. Στρατιώτες από γειτονική μάντρα ακροβολισμένοι, τον βλέπουν να πέφτει και φωνάζουν «ο Ταγματάρχης έπεσε, χτυπήθηκε».

μένο το πυροβολικό μας και έβαζε κατά του εχθρού, βλέπουμε να κατεβαίνει το δημόσιο δρόμο ένα Παβέζ (όχημα) που είχε επάνω νεκρό τον ήρωα Ταγματάρχη Αλεβιζάτο, που είχε σκοτωθεί προ όλιγων ωρών έξω από το χωριό της Βήσσανης».

Ο νεκρός Αλεβιζάτος ενταφιάστηκε στα Δολιανά. Ο Ταγματάρχης Τζανής Αλεβιζάτος είναι ο πρώτος νεκρός ανώτερος αξιωματικός, του πολέμου που άρχισε την 28η Οκτωβρίου 1940. Η πορεία του Τάγματος Πωγωνίου μετά την 14η Νοεμβρίου, στην γενική αντεπίθεση που έγινε, για τους Πωγωνήσιους αξιωματικούς και τους άντρες της Διλοχίας που ενεργεί στον τομέα του Καλπακίου στην κατεύθυνση προς το Πωγωνί, εκτελούσε έναν πράγματι «αγώνα υπέρ βωμών και εστιών» για να απελευθερώσουν το Πωγωνί που είχε καταληφθεί από τους Ιταλούς. Και όπως γράφει στο ημερολόγιό του ο Πωγωνήσιος λοχίας Ελευθέριος Θάνος στις 14 Νοεμβρίου 1940 στη γραμμή εφόδου: «Σήμερα μαθαίνουμε με μεγάλη χαρά ότι αρχίζει η εξόρμησής μας. Ημέρα ιστορική κι' ελπιδοφόρος, γιατί πηγαίνουμε προς απελευθέρωσιν των οικογενειών μας».

Κι ένας άλλος Πωγωνήσιος αξιωματικός ο έφεδρος ανθυπολοχαγός Ελευθέριος Σπυρόπουλος από την Πωγωνιανή, γράφει στο δικό του ημερολόγιο, από την Γραμπάλα που βρέθηκε μαχόμενος: «ήδη τα χωριά μας ήταν στα χέρια του εχθρού και

Το μικρό μας Μουσείο αφιερωμένο στο Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινακίου και στη Μάχη της Βήσσανης, με ιστορικά γεγονότα και φωτογραφίες, στεγάζεται στην αίθουσα του Αρρεναγωγείου αφιερωμένη στον ήρωα Ταγματάρχη Τζανή Αλεβιζάτο, που έπεσε στη Μάχη της Βήσσανης για την απελευθέρωση του χωριού μας στις 19 Νοεμβρίου 1940.

μηχανοκίνητης Μεραρχίας των Ιταλών, η οποία αποτελούσε το υπερόπλο της εποχής. Αυτό έγινε από το Ανεξάρτητο Τάγμα Πωγωνίου, με μονάδα μηχανικού υπό τον έφεδρο ανθυπολοχαγό Κλέαρχο Πελένη, υπονομευμένη από τον Μάιο 1940. Το γεγονός αυτό μαζί με την ανατίναξη της Γέφυρας των Αγίων, τα μεσάνυχτα της 28ης Οκτωβρίου, σταμάτησε την προέλαση των Ιταλικών δυνάμεων και έδωσε τον χρόνο ενισχύσεως της σχεδιασμένης Γραμμής Άμυνας, με μετακίνηση μονάδων και την τακτική σύμπτυξη του Ανεξάρτητου Τάγματος Δελβινακίου, χωρίς απώλειες και με όλον τον εξοπλισμό.

Στις 14 Νοεμβρίου 1940, το Στρατηγείο οργανώνει τη γενική αντεπίθεση κατά των εισβολέων, στο Τομέα Καλπακίου-Πωγωνίου, με συμμετοχή πέντε (5) Συνταγμάτων, Μονάδων 2ας Μεραρχίας, Διλοχίας Τάγματος Πωγωνίου, και πολλών μονάδων Πυροβολικού (ορειβατικού, μέσου και βαρέως).

Το Ανεξάρτητο Τάγμα Πωγωνίου, με μια Διλοχία, ενεργεί στα όρια του Καλπακίου, περίπου στα κράσπεδα του μνημείου του Τσολιά, με αποστολή την κατάληψη του λόφου Προφήτη Ηλία Δολιανών που κατείχαν οι Ιταλοί. Ο Διοικητής του Τάγματος Πωγωνίου Τζανής Αλεβιζάτος, ηγείται του Λόχου που ενεργεί, καταλαμβάνει με εφόδο και με εφ' όπλου λόγχη τον λόφο και την εκκλησία, ενώ ο άλλος Λόχος ενεργεί βορειότερα προς Μεσοβούνι.

Είναι η πρώτη και νικητήρια μάχη που δίνει το Τάγμα Πωγωνίου, την πρώτη μέρα της οργανωμένης αντεπίθεσης του Στρατού μας. Εκεί στην εκκλησία των Δολιανών ο Διοικητής Τζανής Αλεβιζάτος σκύβει και φιλάει στο μέτωπο τον τραυματία δεκανέα Καραδημήτρη. Στην πορεία ακούγεται η ιαχή Α-ΕΡΑ, αιχμάλωτος Ιταλός παραδίδεται φωνάζοντας «μπόνο γκράικο φρατέλο», και πολλά είναι τα λάφυρα των συγκρούσεων. Στον Αγία Δολιανών μετριούνται, πολυβόλα, μυδραλιόβόλα, άφθονα πυρομαχικά, ασύρματα και ολμίσκοι. Έχουν και εννέα αιχμάλωτους. Στο τομέα του άλλου Λόχου στα λάφυρα μετρείται μια ολόκληρη πυροβολαρχία των 65 μετά των ημιό-

Έτρεξαν αμέσως αξιωματικοί που ήταν στο απυρόβλητο μέρος της εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων να τον βοηθήσουν και τον βρήκαν «πρεσμένο ανάσκελα, ακίνητο». «είκοσι λεπτά ήρκεσαν δια να δώσει προσπάθεια βοήθειας ο γιατρός του Τάγματος Ανδρέας Κώσης από την Λίμνη Πωγωνίου, ήταν μάταια. Το τέλος είχε επέλθει.

Στην εκκλησία οι αξιωματικοί συσκέπτονται για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση και συνεχίζουν την επιθετική επιχείρηση. Η Διλοχία επιτεθείσα κατά της κωμοπόλεως Βήσσανης καταλαμβάνει αυτή και τα δυτικά υψώματα κατόπιν αγώνος εκ του συστάδην.

Κατά τον αγώνα αυτόν έπεσαν επί του πεδίου της μάχης ο Διοικητής του Τάγματος Ταγματάρχης Αλεβιζάτος ευρισκόμενος στην πρώτη γραμμή των μαχητών. Ακόμη έπεσε ο ανθυπολοχαγός Παπαγεωργίου Ιωάννης και 18 στρατιώτες. Τραυματίστηκαν 6 αξιωματικοί (οι δύο Διοικητές Λόχων) και 82 στρατιώτες.

Για τη μάχη της Βήσσανης ο στρατηγός Κατσιμήτρος γράφει στο βιβλίο του, επιγραμματικά τα εξής:

«Το Τάγμα ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ υπό τον γενναίον Ταγ/ρχην ΑΛΕΒΙΖΑΤΟΝ επιτεθέν άνευ υποστηρίξεως πυροβολικού και κατόπιν θυσελλώδους εφόδου κατέλαβε την Βήσσανη, ένθα ο εχθρός οχρωωμένος εντός οικιών προέβαλλε λυσσώδη αντίστασιν.

Κατά την έφοδον έπεσαν ηρωϊκώς μαχόμενος ο Ταγματάρχης ΑΛΕΒΙΖΑΤΟΣ, ως και αρκετοί αξιωματικοί και οπλίται. Συνελήφθησαν 4 αξιωματικοί και 101 οπλίται αιχμάλωτοι και εκυριεύθη μεγάλη ποσότης πολεμικού υλικού».

Ο έφεδρος ανθυπολοχαγός Κων. Αναγνωστόπουλος στις 22 Νοεμβρίου προσθέτει και τα εξής, για τον νεκρό Αλεβιζάτο στην προέλαση του τμήματος του, μετά τη διάβαση στους «Αγίους»: «...και όπως αρχίσαμε να ανεβαίνουμε τον ανηφορικό δρόμο της Βήσσανης και σε μια στροφή που ήταν εγκατεστη-

αυτό μας έκανε να χωριστούμε από τους άλλους και να σκεφτούμε τις αδελφές μας, τα ανεψίδια μας, τα σπίτια μας, τους δικούς μας και να γεμίζουν τα μάτια μας άθελα δάκρυα».

Και ο τότε Πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς στο πρώτο μνημότυπο στο λαό έδινε το συνθήμα :

«Όλον το Έθνος ας εγερθή σύσσωμον, αγωνισθήτε διά την Πατρίδα, τας γυναίκας, τα παιδιά σας, και τας ιεράς μας παραδόσεις.

Νυν υπέρ πάντων ο αγών.

Στη μάχη της Βήσσανης, στη Διλοχία που επιχειρούσε υπηρετούσαν και πολλοί Βησσανιώτες στρατιώτες και ανάμεσα στους νεκρούς ήταν και Βησσανιώτες που άφησαν την τελευταία πνοή τους εκεί στα πατρικά εδάφη, αλλά και στρατιώτες καταγόμενοι από τα χωριά του Πωγωνίου άφησαν την τελευταία τους πνοή αντρκύζοντας τα χωριά τους.

Για το Ανεξάρτητο Τάγμα Πωγωνίου και όλη την ιστορία της δράσης του η Αδελφότητα Βησσανιωτών με την πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Πωγωνίου και τη συνδρομή του γράφοντος, σε αίθουσα του παλαιού Σχολείου της Βήσσανης έχει δημιουργηθεί ένας εκθεσιακός χώρος, ο μοναδικός, με σημαντικά εκθέματα, σε βιβλία, φωτογραφίες, χάρτες και άλλα αρχαιακά έγγραφα από την δράση του Ανεξάρτητου Τάγματος Πωγωνίου.

Με αυτή την καταγραφή στη μνήμη του πεσόντος στη μάχη της Βήσσανης στις 19 Νοεμβρίου 1940 διοικητή του Ανεξάρτητου Τάγματος Πωγωνίου Ταγματάρχη Τζανή Αλεβιζάτου, δίδεται η ευκαιρία μετά τη δήλωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κυρίου Νικ. Δένδια, να αναγνωρίσει στην έκθεση αυτή στη Βήσσανη, για το πληροφοριακό υλικό της συμμετοχής του Τάγματος στο Έπος του 1940 και να ενταχθεί αμέσως στα πλαίσια της δήλωσής του για την οργάνωση «μικρών Μουσείων» του Έπους του 1940, με την παράκληση να στείλει στη Βήσσανη εντεταλμένον αξιωματικό να το αναγνωρίσει και να το ενισχύσει για μια πιλοτική οργάνωση με την βοήθεια του Υπουργείου.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)
θραυσιμένα με το αίμα των
προγόνων μας». Ο Δήμαρ-
χος του Αδελφοποιημένου

του Δήμου Πωγωνίου με το
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και
την Ευρωπαϊκή συμμαχία
«Artemis», από τον Καθηγη-

**Ο Δήμαρχος παραδίδει αναμνηστικό
για τη συμμετοχή στα Καλπάκεια.**

Δήμου Αγίας Νάπας κ. Χρί-
στος Ζαννέττου αναφέρθη-
κε στο Έπος του 1940 και
τόνισε παράλληλα ότι η Α-

τή Βυζαντινής Ιστορίας κ.
Χρήστο Σταυράκο με θέμα:
«Η εθνική εορτή της 28ης Ο-
κτωβρίου: παρωχημένη ή

δελφοποίηση των δύο Δή-
μων «είναι συνεργασία ου-
σίας μεταξύ αδερφών λαών
που πολέμησαν για την ε-
λευθερία». Από την πλευρά
του ο Αντιδήμαρχος του Α-
δελφοποιημένου Δήμου

πάντα μοντέρνα».
Παράλληλα, ο Δήμαρχος
Πωγωνίου προσέφερε τιμη-
τική πλακέτα στο Σύλλογο
Αναβίωσης Ελληνικού Στρα-
τού 1940-1941, στο Σύλλογο
Ευζώνων Προεδρικής Φρου-

**Ο Δήμαρχος παραδίδει αναμνηστικό στους Ιταλούς
για τη συμμετοχή στα Καλπάκεια.**

Σφακίων κ. Ιωάννης Μπολιώ-
της υπογράμμισε ότι: «Όλοι
οι Έλληνες ενώνονται από
κοινή μοίρα, κοινούς αγώνες
και αγάπη για την πατρίδα».

Ακολούθησε ομιλία, στο
πλαίσιο της συνεργασίας
και των co-creation events

ράς και στην Ιταλική Ομάδα
Αναβίωσης «Le Sentinelle»,
ως δείγμα εκτίμησης για τη
σημαντική τους συνεισφορά
στις ιστορικές εκδηλώσεις
«ΚΑΛΠΑΚΙΑ».

**“Αναβίωση Ελληνικού Στρατού 1940-1941”, “Ευζώνων
Προεδρικής Φρουράς” και η Ιταλική Ομάδα Αναβίωσης
“Le Sentinelle”.**

Ενθρονίστηκε ο νέος Μητροπολίτης

(Συνέχεια στη σελίδα 4)

Ολόκληρο το Πωγώνι αγκάλιασε το γεγονός, με πλήθος πι-
στοτών να έχει συγκεντρωθεί από νωρίς. Ο Σεβασμιότατος κ.κ.
Αλέξιος έγινε δεκτός από τον Τοποτηρητή Σεβασμιότατο Μη-
τροπολίτη Ιωαννίνων κ.κ.Μάξιμο, τον Δήμαρχο Πωγωνίου κ.
Κωνσταντίνο Καψάλη, τις πολιτικές και τοπικές Αρχές, τα σώ-
ματα ασφαλείας, Αρχιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος και τον
ιερό κλήρο.

Τη συγκινητική υποδοχή ακολούθησε προσφώνηση από το
Δήμαρχο Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνο Καψάλη που τόνισε τη
μεγάλη πνευματική και ιστορική σημασία της στιγμής. «Με
βαθιά συγκίνηση και με πραγματική χαρά, σας καλωσορίζου-

με σήμερα στο Δελβινάκι, στην καρδιά του Πωγωνίου και
στην ιστορική έδρα της Μητροπόλεως μας, έναν τόπο που
κουβαλά αιώνες προσευχής, κόπου και παράδοσης». Ο κ. Κα-
ψάλης τόνισε παράλληλα διαχρονικό ρόλο της Εκκλησίας στα
ακριτικά χωριά σημειώνοντας: «Εδώ, σε αυτά τα βουνά και τις
κοιλιάδες, η Εκκλησία δεν υπήρξε ποτέ κάτι μακρινό. Υπήρξε η
παρουσία που στάθηκε δίπλα στον άνθρωπο. Κράτησε ενω-
μένους τους ανθρώπους όταν όλα γύρω ήταν αβέβαια. Έγινε
στήριγμα για τους φτωχούς, παρηγοριά για τους πονεμένους,
οδηγός για τους νέους».

Ο Δήμαρχος Πωγωνίου δεν παρέλειψε να αναφερθεί με σε-
βασμό στον μακαριστό Μητροπολίτη κυρoΑνδρέα, σημειώνον-
τας ότι «υπήρξε πατέρας για όλους μας... Άφησε βαθύ απο-
τύπωμα και η απουσία του έγινε αισθητή σε κάθε γωνιά του
Πωγωνίου».

Κλείνοντας, ο κ. Καψάλης εξέφρασε τη δέσμευση της Τοπι-
κής Αυτοδιοίκησης για στενή συνεργασία υπογραμμίζοντας ό-
τι ο Δήμος Πωγωνίου θα συνεχίσει να είναι στο πλευρό της
Μητρόπολης και να στηρίζει κάθε προσπάθεια που ενώνει,
που δίνει ελπίδα, που χτίζει και δεν γκρεμίζει.

Στην συνέχεια ακολούθησε η κατανυκτική Τελετή Ενθρονί-
σεως εντός του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού Κοιμήσεως της
Θεοτόκου Δελβινακίου, όπου ο Σεβασμιότατος κ.κ. Αλέξιος
εκφώνησε τον Επιβατήριο Λόγο του. Μεταξύ άλλων, ο νέος
Μητροπολίτης σημείωσε: «Υπόσχομαι ενώπιον Θεού και αν-
θρώπων ότι η καρδιά μου θα είναι ανοικτή σε κάθε ψυχή του
Ποιμνίου. Η Ιερά μας Μητρόπολη, με τις ρίζες της να φθά-
νουν στην αρχαία Δρυϊνούπολη και να απλώνονται στις ακρι-
τικές κοιλάδες του Πωγωνίου, θα παραμείνει φάρος πίστωσης
και ελπίδας. Θα αγωνισθώ με όλες μου τις δυνάμεις ώστε κα-
νένας να μην αισθανθεί μόνος σε αυτή την ευλογημένη γη. Σας
ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου για την αγάπη που
μου δείξατε από την πρώτη στιγμή».

Η τελετή, που ολοκληρώθηκε με δεξίωση στο πρ. Αρρενα-
γωγείο – Παρθεναγωγείο Δελβινακίου, επισφράγισε την έναρ-
ξη μιας νέας εποχής για την Ιερά Μητρόπολη Δρυϊνούπολεως,
Πωγωνιανής και Κονίτσης.

Ο Δήμος Πωγωνίου εύχεται στον νέο Ποιμνάρχη μια διακο-
νία ειρήνης, προκοπής και δημιουργίας, με την ευλογία του
Θεού να φτάνει σε κάθε σπίτι, σε κάθε χωριό, σε κάθε ψυχή
αυτού του ευλογημένου τόπου

ΝΕΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

– Ο εγγόνος του Απόστολου Κ. Φίλη και της Δήμητρας Φίλη
και γιός του Κωνσταντίνου **Απόστολος Φίλης** αφού αποφοίτη-
σε από το Πανεπιστήμιο Μπράιτον της Μ. Βρετανίας, συνέχισε
τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο εν λόγω Πανεπιστήμιο και α-
πόκτησε μεταπτυχιακούς τίτλους στην επιστήμη της Βιοχημείας.
Ο παππούς Απόστολος και η γιαγιά Δήμητρα Φίλη του εύχονται
καλή σαδιόδρομια, να είναι υγιής και να έχει πάντα επιτυχίες.

– Ο **Ορφείας Νικολάου**, γιός του Χρήστου και της Λίτσας Νι-
κολάου, εισήλθε στην Αστυνομική Ακαδημία στο Ρέθυμνο της
Κρήτης και οι γονείς του και ο αδελφός του Απόλλων, δευτερο-
ετής εύελπς της Ανωτάτης Σχολής Αξιωματικών Στρατού, παρα-
βρέθηκαν στην ορκωμοσία και του ευχήθηκαν καλή αποφοίτηση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΟΓΚΑΣ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

Διευθυντής Γ' Πνευμονολογικής Κλινικής
Ερρικός Ντυνάν Η.Σ.

📍 Ιατρείο: Πατισίων 339Α

☎ 210 2111938 📠 6977 468 592

📞 Τηλ. Νοσοκομείου: 210 6972140

✉ nikolaostzogas@yahoo.com

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Σ. ΜΑΤΑΚΙΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
e-mail: pmatakias@otenet.gr
Μελέτες - Επιβλέψεις - Κατασκευές
Ανακαινίσεις - Εκτιμήσεις
Γούναρη 229 & Ποσειδώνος 35, Τ.Κ. 16674, Γλυφάδα
Τηλ./Fax: 210 9602624, Κιν.: 6937 115718

ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΒΛΑΧΙΩΤΗΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ
ΤΗΛ. 6944997499
E-mail: vlachiotis@gmail.com
ΕΞΥΓΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ - ΚΑΜΕΡΕΣ
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ
SMART HOME

Δρ. Ευάγγελος Γκόγκας
Οδοντίατρος
Πτυχιούχος Πανεπιστημίου Αθηνών
Μετεκπαιδευθείς στην Εμφυτευματολογία
New York University/College of Dentistry
Υπ. Διδάκτωρ Αισθητικής Οδοντιατρικής
Βιοϋλικών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Παπάζογλου 4, 454 44 Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου: 26510 35204
Κινητό: 697 285 2503
e-mail: evangelosgogas@gmail.com

Ιωάννης Χρ. Κόντης M.D, PhD, F.R.C.S, F.A.C.S
Χειρουργός
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Β' Χειρουργική Κλινική
Αρεταίειο Νοσοκομείο
Βασ. Σοφίας 76
115 25 Αθήνα
Τηλ: 210 72.86.382
Fax: 210 72.86.171
Κιν: 694-0246387
e-mail: jkontis@med.uoa.gr

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΡΙΓΚΑ
ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΟΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΣ 'Α. ΣΥΓΡΟΣ'
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
ΚΡΥΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ LASER
ΚΟΡΑΗ & ΚΟΤΤΟΥ 28
14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ. Ιατρείου 210 2810882
οπίως 210 6398824
ΚΙΝ. 6977 239938

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΕΙΡ. ΦΛΩΡΟΣ MD
Παθολόγος Ογκολόγος - Στρατιωτικός Ιατρός Π.Ν.
Διευθυντής Ε' Ογκολογική Κλινική Νοσοκομείο Metropolitan General
Αν. Διευθυντής Ογκολογική Κλινική Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών
U. Res.Fac. University of Pittsburgh Cancer Institute-USA
Επιστημονικός Συνεργάτης Ιπποκράτειο 16ομα Αθηνών
Μετεκπαιδευθείς στο University of Pittsburgh, Pennsylvania USA
στην Ανοσολογική (Immunotherapeutics) και Εξατομικευμένη
(Personalized) Θεραπεία του καρκίνου.
Ιατρεία (κατόπιν ραντεβού):
ΑΘΗΝΑ, Νοσοκομείο Metropolitan General, τηλ. 210 6502542 & 6974 465 626
ΑΓΡΙΝΙΟ, Νηία Ηλιάου 10 (3ος όροφος) τηλ. 6974 465 626
Email: fanis_fl@yahoo.gr & tfloros@metropolitan-hospital.gr
Website: www.theofanisflorosoncology.gr

Aggelos Gogas
Property Consultant
13, Dilou Street
P.O. 144 52
METAMORFOSIS
ATHENS GREECE
TEL (+30)
MOB (+30) 69 80 508 792
EMAIL: a_nostos@otenet.gr
www.nostosrealestate.gr

ΚΑΛΠΑΚΕΙΑ 2025

Παρουσία του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Αθανασίου Δαβάκη και με βαθιά συγκίνηση και αίσθημα εθνικής υπερηφάνειας κορυφώθηκαν οι ιστορικές εκδηλώσεις «ΚΑΛΠΑΚΙΑ 2025», που πραγματοποιήθηκαν από τις 18 έως τις 28 Οκτωβρίου στον Δήμο Πωγωνίου, τον τόπο όπου γράφτηκαν οι πρώτες σελίδες της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

Εκεί όπου η γη μαρτυρά αγώνες και θυσίες, όπου το «ΟΧΙ» αντήχησε περήφανα στα βουνά της Ηπείρου, ο Δήμος Πωγωνίου τίμησε για ακόμη μία χρονιά τους Ήρωες του 1940, μετατρέποντας το Καλπάκι σε ένα ζωντανό σύμβολο Ελευθερίας - ένα ζωντανό υπαίθριο μουσείο Μνήμης και Τιμής.

Κεντρικό άξονα και κορύφωση των εκδηλώσεων αποτέλεσε η μεγάλη Αναπαράσταση της Μάχης του Καλπακίου, που πραγματοποιείται αδιάλειπτα από το 1995 και κρατά ζωντανό το νήμα της Ιστορίας από γενιά σε γενιά.

Εκεί, υπό το αγέρωχο βλέμμα του Μαχητή, απέναντι από το ιστορικό «ΟΧΙ» που δεσπόζει στην πλαγιά του λόφου «Προφήτης Ηλίας» και δίπλα στη μεγαλύτερη ελληνική σημαία που κυμάτιζε περήφανα, ο χρόνος «πάγωσε» και το Πωγωνί μετατράπηκε ξανά σε σκηνή Ιστορίας με τη συμμετοχή στρατιωτών της 8ης Μηχανοποιημένης Ταξιαρχίας, του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, ανδρών, γυναικών και παιδιών από το Δήμο Πωγωνίου.

Με τη συμμετοχή του Συλλόγου Αναβίωσης Ελληνικού Στρατού 1940-41, του Συλλόγου Ευζώνων Προεδρικής Φρουράς και της Ιταλικής Ομάδας Αναβίωσης Le Sentinelle, το Καλπάκι «αναβίωσε» για λίγες ώρες εκείνον τον Οκτώβριο του '40.

Από το πρωί έως το απόγευμα οι παρουσιάσεις στολών και εξοπλισμού, καθώς και οι επισκέψεις στη Σπηλιά Κατσιμήτρου, το ιστορικό στρατηγείο της εποχής, έδωσαν στους επισκέπτες μια βιωματική εμπειρία μνήμης.

Τα «ΚΑΛΠΑΚΙΑ 2025» ξεκίνησαν στις 18 Ο-

στράτηγος κ. Σταύρου Παπασταθόπουλου, τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση χοροστατούντος του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Ιωαν-

νήμης, το "Οχι" που αντήχησε στα βουνά μας και μας εμπνέει μέχρι σήμερα. Στον τόπο μας γράφτηκαν οι πρώτες σελίδες της σύ-

στορική ακρίβεια οι συγκρούσεις, η στρατιωτική οργάνωση και η θυσία των Ελλήνων στρατιωτών που ύψωσαν το ανάστημά τους απέναντι στην ιταλική επίθεση.

Η Αναπαράσταση της Μάχης του Καλπακίου, για μία ακόμη φορά, «μίλησε» στις καρδιές και τις ψυχές μικρών και μεγάλων που «έζησαν» ηρωικές στιγμές γεμάτες αθάνατη ελληνική ψυχή.

Οι εκδηλώσεις κορυφώθηκαν ανήμερα της εθνικής επετείου, στις 28 Οκτωβρίου, με Θεία Λειτουργία, επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων, ομιλία της κ. Ελένης Θεοδώρου, καθηγήτριας Γυμνασίου Παρακαλάμου, και απαγγελίες μαθητών στην Ιερά Μονή Σωσίνου - τόπο ιστορικό και ιερό, όπου η προσευχή συναντά τη μνήμη και την ελευθερία. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους και οι απόγονοι του υπολοχαγού Ευρυस्थή Τζιάλλα και του Λοχία Νικόλαου Χρηστάκη με την κ. Ελευθερία Τζιάλλα Μάντζιου να μιλάει για το ημερολόγιο του Υπολοχαγού Ευρυस्थή Τζιάλλα στο οποίο αναγράφεται, με κάθε λεπτομέρεια, πώς έπεσε η βολή που προκάλεσε την πρώτη νίκη των Ελλήνων.

Καθ' όλη τη διάρκεια των εκδηλώσεων, δεκάδες σχολεία από όλη την Ελλάδα επισκέφθηκαν το Καλπάκι στο πλαίσιο εκπαιδευτικών δράσεων του Δήμου. Οι μαθητές ξεναγήθηκαν στην έκθεση φωτογραφίας, στο Μουσείο Καλπακίου, στο Μνημείο του Μαχητή και στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής, παρακολουθώντας παράλληλα ιστορικά ντοκιμαντέρ.

Ο Δήμος Πωγωνίου εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς την Περιφέρεια Ηπείρου, την Π.Ε.Δ. Ηπείρου, την 8η Μηχανοποιημένη Ταξιαρχία, το Πολεμικό Μουσείο, τους χορηγούς (Terna Energy, Βίκος Α.Ε., Mitsis Hotels, Φάρμα Νάκης, Α.Π.Σ.Ι. Πίνδος, Market In, Συρράκο Οικογένεια Τέφα) τους συλλόγους

Παρουσία Υπουργών, Βουλευτών κ.ά. η Επιμνημόσυνη Δέηση υπέρ των Πεσόντων κατά το έπος του 1940.

νίνων κ.κ. Μάξιμου, πραγματοποιήθηκε προσκλητήριο νεκρών, κατάθεση στεφάνων, τοπογραφική ενημέρωση από Αξιωματικό της 8ης Μηχανοποιημένης Ταξιαρχίας, και ερμηνεία επετειακών τραγουδιών από τη Στρατιωτική Μουσική Μπάντα της 8ης Μηχανοποιημένης Ταξιαρχίας.

Καθώς οι σημαίες κυμάτιζαν και η σιωπή

χρονης ελληνικής ιστορίας και οφείλουμε να τις κρατάμε ζωντανές» σημείωσε χαρακτηριστικά. Ο Δήμαρχος αναφέρθηκε επίσης στο Μνημείο Πεσόντων, όπου έχουν τοποθετηθεί οι στήλες με τα ονόματα των 13.976 Ηρώων, επαναβεβαιώνοντας την ηθική δέσμευση του Δήμου για την ολοκλήρωση και την επικείμενη τελετή εγκαινίων.

νας παράλληλα ιστορικά ντοκιμαντέρ.

Ο Υφυπουργός Αμύνης κ. Δαβάκης καταθέτει στεφάνι.

Ο Δήμαρχος Πωγωνίου Κων. Καψάλης.

Ο Περιφερειάρχης Αλέξ. Καχριμάνης κ.ά. επίσημοι..

κτωβρίου με την έκθεση φωτογραφίας «Μαρτυρίες και Εικόνες της Ελληνικής Εποποιίας 1940-1944» στο Κλειστό Γυμναστήριο Καλπακίου, φιλοξενώντας σπάνιο φωτογραφικό υλικό από το Πολεμικό Μουσείο. Η έκθεση προσέλκυσε εκατοντάδες επισκέπτες, σχολεία και συλλόγους, προσφέροντας ένα συγ-

της προσευχής αγκάλιαζε τον χώρο, ο ουρανός του Καλπακίου αντήχησε από το πέρας των μαχητικών αεροσκαφών της Πολεμικής Αεροπορίας. Με μια μεγαλειώδη πτήση τιμής, τα φτερά της Ελλάδας τίμησαν τους Ήρωες του '40. Ήταν η στιγμή όπου το βλέμμα όλων στράφηκε ψηλά, εκεί όπου η Ιστορία και η Ελευθερία συναντήθηκαν ξανά, μέσα σε ένα ρίγος υπερηφάνειας.

Στον επετειακό του λόγο ο εκπρόσωπος της προεδρίας της κυβέρνησης, Υφυπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Αθανάσιος Δαβάκης αναφέρθηκε στον ηρωισμό των στρατιωτών και δήλωσε: «Εδώ, στο ιστορικό Καλπάκι, δοκιμάστηκε η ψυχή του έθνους μας. Σήμερα θυμόμαστε κι ευγνωμονούμε όλους εκείνους τους στρατιώτες, τους έφεδρους, τους κατοίκους, τους γέροντες και τις γυναίκες, τον απλό λαό που βοήθησε με τον δικό του τρόπο. Όλους τους ανώνυμους ήρωες που έκαναν αυτόν τον τόπο εθνικό σύμβολο. Η λέξη «ΚΑΛΠΑΚΙ» διαπέρασε τα βουνά της Πίνδου κι έφτασε σε κάθε γωνιά της Ελλάδας».

Ο Δήμαρχος Πωγωνίου κ. Κωνσταντίνος Καψάλης υπογράμμισε, στον χαιρετισμό του ότι «τα ΚΑΛΠΑΚΙΑ δεν είναι απλώς μια σειρά δρωμένων αλλά «ο παλμός της συλλογικής

Η κεντρική ομιλία της κ. Μαρούλας Παπαευσταθίου - Τσάγκα, Διδάκτορας Ιστορίας, με θέμα «Τα παιδιά του '40 θυμούνται: προφορικές μαρτυρίες από τον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο», αποτέλεσε μια βαθιά ανθρώπινη αναδρομή στη μνήμη και στις φωνές εκείνης της γενιάς που μεγάλωσε μέσα στη δίνη του πολέμου. Με λόγο συγκινητικό και τεκμηριωμένο, η κ. Παπαευσταθίου - Τσάγκα ανέδειξε τις αφηγήσεις των παιδιών του '40 ως πολύτιμα νήματα της συλλογικής μας ιστορικής συνείδησης, μικρές προσωπικές ιστορίες που συνθέτουν το μεγάλο Έπος της Ελευθερίας. Μέσα από τη μελέτη και τη συγκίνηση, οι ακροατές ταξίδεψαν πίσω στον χρόνο, ακούγοντας ξανά τις φωνές των ανθρώπων που βίωσαν τον πόλεμο όχι ως ηρωικό μύθο, αλλά ως καθημερινή πράξη θάρρους, πίστης και ανθρωπιάς.

Στη συνέχεια τα φώτα έσβησαν και αναδύθηκε ο συγκινητικός ήχος του κλαρίνου από τους Μιχάλη Μπραχόπουλο και Χρήστο Ζέκιο που με το μοιρολόι τους και με ήχους βαθιάς ψυχής και σεβασμού, έντυσαν τον αέρα του Καλπακίου με μελωδίες μνήμης. Ένας θρήνος και μια προσευχή μαζί, προς τιμή των πεσόντων που κοιμούνται στα ιερά χώματα της Ηπείρου.

αναβίωσης, τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό - Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου, τους εθελοντές και κάθε πολίτη που συνέβαλε στην επιτυχία των εκδηλώσεων. Χάρη στη συλλογική προσπάθεια, ο θεσμός που ξεκίνησε πριν από τρεις δεκαετίες συνεχίζει να εμπνέει, να ενώνει και να υπενθυμίζει ότι η Ιστορία δεν εί-

Ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Κων. Κίτσος καταθέτει στεφάνι.

κλονιστικό ταξίδι στην εποχή του πολέμου μέσα από αυθεντικά τεκμήρια, πρόσωπα και στιγμές.

Το απόγευμα της Δευτέρας 27 Οκτωβρίου, στο Μνημείο του Μαχητή και παρουσία του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Αθανασίου Δαβάκη και του Διοικητή 1ης Στρατιάς Αντι-

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Γρ. Άρμπιρος καταθέτει στεφάνι.

να παρελθόν, είναι παρόν και ευθύνη. Ο Δήμος Πωγωνίου θα συνεχίσει να τιμά τους Ήρωες του 1940, να υπερασπίζεται τη Μνήμη και να διατηρεί ζωντανή την Ιστορία στον τόπο που τη γέννησε.

Γιατί εδώ, στο Καλπάκι, η Ιστορία δεν γράφεται - ζει.

INSURANCE
DEFENDER AGENCY

ΧΑΝΔΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος

Πρωτοελεύθερου 119 Ιωάν, ΠΚ13122
Τηλ: 210 2637446, Fax: 210 2627766, Κιν: 6972 909 651
www.insurancedefender.gr e-mail: dhandanos@gmail.com

Athens Bariatric

Ευάγγελος Ν. Χανδάνος, M.D., Ph.D.
Λαπαροσκοπικός Βαριατρικός Χειρουργός

www.athensbariatric.com

Α. Αλεξάνδρου 6
Αθήνα 105 82
chandanos@athensbariatric.com

T 210-88 26 990
K 6938-278 563
Φ 210-88 26 921

Θωμάς Ζ. Πότσης
Ειδικός Καρδιολόγος

Υπερήχοι καρδιάς • Δοκιμασία κόπωσης
Holter ρυθμού & πίεσης • Ρύθμιση υπέρτασης & λιπιδίων

Παπάτζογλου 4
1^{ος} όροφος, Ιωάννινα

τηλ: 26510 76980
κιν: 69740 75208

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΦ/ ΤΣΕΛΙΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

ΕΒΡΟΥ 4, ΑΘΗΝΑ 116 35
Τηλ.: 210 3622583, Κιν.: 6973 773850,
e mail: haris.tselios@otenet.gr

Ένα παιδί του '40 που ακόμη θυμάται ένα ταξίδι μέσα στον πόλεμο

Κάθε επέτειο του Έπους του '40, η σκέψη μου γυρίζει στα γεγονότα εκείνης της εποχής, σε μια επιστροφή, σε ένα ταξίδι, στα όσα στο σκληρό δίσκο της μνήμης είναι αποθηκευμένα και ανεξίτηλα.

Το ταξίδι αυτό δεν έχει αρχή και τέλος, αλλά στάσεις πολλές, αναδρομές, επιστροφές και επαναλήψεις, μιας κινηματογραφικής ταινίας, κάθε φορά που μια λέξη, μια εικόνα, ένα άγγισμα, ένα άκουσμα, γυρίζει μια σελίδα με εικόνες, μιας ιστορίας που έμεινε αναλλοίωτη μια ζωή.

Ένα τέτοιο ερέθισμα ήταν η δοκιμαστική λειτουργία των σειρήνων που ακούστηκαν τις τελευταίες μέρες. Αυτόματα η σκέψη και ο διαλογισμός ανάσπυραν τον ήχο της σειρήνας στην Πρέβεζα που ζούσαμε, και ακούγαμε συχνά, από την πρώτη μέρα του πολέμου και τους βομβαρδισμούς που ακολουθούσαν με όλες τις καταστροφικές συνέπειες.

Ήταν 27 Δεκεμβρίου 1940 μεσημέρι. Γιορταστική μέρα. Είπαμε, σήμερα δεν θα βομβαρδίσουν τα Ιταλικά αεροπλάνα, όπως έκαναν σχεδόν κάθε μέρα. Οι μεγάλοι ξάπλωσαν να ξεκουραστούν από την καθημερινή αγωνία του πολέμου. Εγώ έπαιζα στην αυλή. Ξαφνικά ακούω τη σειρήνα να σημαίνει συναγερμό. Το φώναξα δυνατά να ετοιμαστούν όλοι να πάμε στο καταφύγιο. Ένα όρυγμα,

Γυναίκες της Πίνδου. Γυναίκες θρύλος. Μανάδες της Λευτεριάς

Ο ξαφνικός ήχος της καμπάνας τους κάνει όλους να τρέξουν στην εκκλησία. «- Τα παιδιά μας, ο στρατός μας χρειάζεται βοήθεια!»

Ο ξαφνικός ήχος της καμπάνας τους κάνει όλους να τρέξουν στην εκκλησία.

- Τα παιδιά μας, ο στρατός μας χρειάζεται βοήθεια!

Ανηφώντας όλες το κρύο, το χιόνι, τον εχθρό ενώνονται με την ίδια πίστη στην καρδιά.

Γυναίκες της Πίνδου, Αθάνατες Ελληνίδες.

Γνωρίζοντας τα μονοπάτια, φόρεσαν τα γουρουντσόρουχα στα πόδια για να μην γλιστρούν, ζαλώθηκαν στην πλάτη τα πολεμοφόδια και άρχισαν να ανεβαίνουν. Σκαρφαλωμένες στις αετοράχες της Πίνδου, στο παγωμένο χιόνι, γυναίκες μαυροντυμένες με το φορτίο στην πλάτη, να πέφτουν, να σηκώνονται, ποτέ να μην λυγίζουν, μόνο να αντιστέκονται σαν τα στοιχεία της φύσης. Ατελείωτες φιγούρες νέων και παιδιών να κρέμονται θαρρείς στις ράχες, φάλαγγες βοήθειας, ηρωισμού και τόλμης που δόξασαν την Ελλάδα.

Οι μαύρες οι μαντίλες τους να ρίχνονται από τον αέρα σαν τα πουλιά στο χιόνι. Με τα μαλλιά τους ξέπλεκα παρηγορία να δίνουν σε κάθε λαβωμένο.

Γυναίκες της Πίνδου αγρότισσες των Ηπειρωτικών βουνών, από το Πωγώνι, τη Φούρκα, τον Πεντάλοφο, το Επαχώρι, την Βούρμπιανη, την Αγία Παρασκευή, χωριά της Δυτικής Μακεδονίας, που αφήσαν τον κίνδυνο και προκαλώντας την αντοχή τους έφθαναν με βοήθειες από τρόφιμα και ρούχα εκεί που ούτε καν τα μουλάρια δεν μπορούσαν ν' ανεβούν.

Γυναίκες που όρθωσαν το ανάστημά τους και την ψυχή τους και έδωσαν τον δικό τους αγώνα, ακούραστες, περήφανες, βοηθώντας με την συμμετοχή τους στην νίκη του Ελληνικού στρατού.

Γυναίκες της Πίνδου. Γυναίκες θρύλος. Μανάδες της Λευτεριάς.

Τώρα στις ίδιες τις πλαγιές που ανθίζουν τα κρίνα των παλληκαριών μας αντηχεί και η ανυπέρβλητη δύναμη των Γυναικών της Πίνδου που πήραν τον θάνατο αγκαλιά και δόξασαν τις κακοτράχαλες κορφές της Πατρίδας μας.

ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ
ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ - ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΑΝ. ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 13 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 106 70 ΑΘΗΝΑ ΚΙΝ. 6934 404506

ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΓΟΥΝΑΡΗ
ΠΑΙΔΟΨΥΧΟΛΟΓΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ 28 ΤΗΛ.: 210 38 36 718
Τ.Κ. 152 33 ΧΑΛΑΝΔΡΙ ΚΙΝ. 6934 404506

σχήματος Π σκεπασμένο με καδρόνια οικοδομής και σενίδες στον κήπο της Λευκής, στη γειτονιά μας. Περιέργο, αν και μεσημέρι γέμισε το καταφύγιο, αφού κατέβηκε και

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

η γιαγιά της Λευκής. Μόνο ο παππούς μου αργούσε. Ήρθε και ο πατέρας από το καφενείο τελευταίος, στα σκαλοπάτια του καταφυγίου μισός μέσα μισός έξω. Το καταφύγιο ήταν ρηχό, το δάπεδο είχε νερά από τη στάθμη της θάλασσας. Καθόμασταν σε ξύλινα κιβώτια και πατούσαμε σε τούβλα.

Δεν άργησαν να ακουστούν τα αεροπλάνα που άρχισαν να βομβαρδίζουν και όλοι προσπαθούσαν να ξεχωρίσουν τον ήχο που έκαναν οι βόμβες πέφτοντας, κι όπως έλεγαν οι γνώστες, αν σφύριζε θα έπεφτε μακριά μας, αν γουργούριζε θα έπεφτε κοντά μας. Χωρίς γνωμάτευση μια στιγμή, ταρακουνήθηκε όλο το καταφύγιο, μερικοί στο βάθος, όπως εγώ δεχτήκαμε χώματα από τα τοιχώματα του καταφυγίου στην πλάτη μας, ενώ ερείπια από ένα διπλανό πλυσταριό έφθασαν στην είσοδο του καταφυγίου. Η βόμβα είχε πέσει ανάμεσα στο σπίτι της Λευκής και του Καρούσου, κατέρρευσαν οι εξωτερικοί τοίχοι και όλα τα έπιπλα κρέμονταν στον αέρα, ενώ ο εξοπλισμός της αεράμυνας που είχε προετοιμάσει με μεγάλη πειθαρχία και επιμέλεια για την αεράμυνα, είχε οργανώσει ο απόστρατος Καρούσος (φτυάρια, σκαπάνια, αμμοδόχος και πολλά δοχεία με νερό) είχαν διασκορπιστεί κάτω από το μπόντζο. Και όλα αυτά χωρίς κάποιον τραυματισμό ή ανθρωπινό θύμα. Βγήκαμε όλοι σιγά σιγά, αν και ο συναγερμός συνεχιζόταν, και οι βόμβες έπεφταν μακρύτερα σαρώνοντας όλη την πόλη. Εμείς τρέξαμε αμέσως στο σπίτι, που ήταν 30 μέτρα από το καταφύγιο, για να δούμε για τον παππού, που τον βρήκαμε να βγαίνει από το σπίτι μέσα σε ένα σύννεφο από σκόνης και ερείπια, που είχε δημιουργήσει μια άλλη βόμβα η οποία είχε πέσει στην μέση του δρόμου μπροστά στην πόρτα του σπιτιού μας και είχε ανατινάξει το απέναντι σπίτι.

Ήταν ένας από τους μεγαλύτερους βομβαρδισμούς της Πρέβεζας με πολλές ζημιές και αρκετά θύματα ή τραυματισμούς. Οι πρώτες σκέψεις που κυριάρχησαν ήταν η φυγή από την Πρέβεζα.

Μια ιδιαίτερη σελίδα από το ταξίδι του πολέμου άρχισε να γράφεται όταν είδαμε το λάκκο από τη βόμβα έξω από την πόρτα και τα ερείπια από το απέναντι σπίτι. Και ήταν ο παππούς εκείνος που είπε όταν συνήλαμα από το βομβαρδισμό: «να φύγουμε για την Πωγωνιανή, οι Ιταλοί έφυγαν από κει». Ο παππούς, με την εισβολή των Ιταλών βρέθηκε στην Πωγωνιανή, είχε ζήσει την πρώτη κατοχή μέχρι Δεκεμβρίου 1940 που τους έδωσε ο Στρατός πέρα από τα σύνορα. Η απόφαση ελήφθη. Ο πατέρας άρχισε να ψάχνει για αυτοκίνητο. Όλα ήταν επιταγμένα για τις μεταφορές του στρατού. Στο καφενείο μας, το μόνο που δούλευε στην παραλία, σύχναζαν και πολλοί αξιωματικοί. Κάποιος, που έγινε κοινωνός του προβλήματος, βρήκε τη λύση να ταξιδέψουμε με το αυτοκίνητο του Στρατιωτικού Ταχυδρομείου που έκανε συνεχείς μεταφορές ταχυδρομείου.

Όσο να προσδιοριστεί η μέρα, ζούσαμε με τις καταστροφές και τα ερείπια στη γειτονιά μας και τον φόβο ενός νέου βομβαρδισμού.

Έτσι κάθε πρωί, φεύγαμε από την πόλη, η μάνα με το νήπιο, τον αδελφό Σπύρο στην αγκαλιά, εγώ και η αδελφή μου Ελένη, με κάτι πρόχειρο για φαγητό και πηγαίναμε με τα πόδια, σχεδόν μια ώρα δρόμος, στο κάστρο του Παντοκράτορα για να βρούμε καταφύγιο στις υπόγειες στοές του, μέσα σε μια ατμόσφαιρα υγρασίας από τα σάπια φύκια που σώρευε το θαλάσσιο κύμα. Το ίδιο δρομολόγιο ακολουθούσαν και άλλες οικογένειες. Ο βροχερός καιρός, το κρύο, και η διαδρομή ήταν μια δοκιμασία για μερικές μέρες μέχρι που κανονίστηκε το ταξίδι για τα Γιάννενα με το Στρατιωτικό Ταχυδρομείο.

Και κάθε μέρα, εκεί στο Κάστρο του Παντοκράτορα ζούσαμε με την αγωνία, να ακούμε την σειρήνα της πόλης και κρυμμένοι στα μπουντρούμια του Κάστρου τις εκρήξεις από τις βόμβες κάνοντας τον σταυρό μας για τους μεγάλους που ήταν εκεί. Μπήκε ο καινούργιος χρόνος χωρίς να τα καταλάβουμε, με μόνη την ανάμνηση ότι την πρωτοχρονιά που ξυπνήσαμε βρήκαμε στο προσκέφαλο, μια σοκολάτα με ένα φιλί της μάνας.

Η ετοιμασία για το ταξίδι ήταν γρήγορη και βιαστική. Το αυτοκίνητο του Ταχυδρομείου ήταν ένα μικρό ημιφορτηγό. Με μια θέση παρασωφέρ, για τον παππού και πίσω μια σανίδα όπου βολεύτηκαν οι γυναίκες και τα μικρά παιδιά και εγώ, μια θέση στην καρότσα που ήταν φορτωμένη με ταχυδρομικά δέματα για στρατιώτες και σάκους με αλληλογραφία. Ήμουν αρκετά άνετα, έβλεπα έξω από ένα μεγάλο τζάμι και η περιέργειά μου ικανοποιήθηκε διαβάζοντας στα δέματα για στρατιώτες που στέλλονταν από δικούς τους: Στρατιώτην Α. Β.... ΣΤΓ 9(0)2, - Λοχίαν Κ.Τ...Επιλαρχία...ΣΤΓ 907.

Ήταν μια ενδιαφέρουσα απασχόληση, η οποία αμέσως συνδέθηκε με την οικογένεια, τον πόλεμο, την ατμόσφαιρα του καιρού και γρήγορα το ταξίδι έγινε ενδιαφέρον. Στο μέτωπο του πολέμου που βρισκόταν σε ένταση με την νικηφόρα εξέλιξη, είχε στρατευτεί και ο θεός μου,

αδελφός της μάνας Λευτέρης, λοχίας, για τον οποίον έπλεκε μάλλινα, φανέλες, κάλτσες, πουλόβερ και τα στέλναμε με δέματα. Και θυμάμαι που η μάνα μου έλεγε στον πατέρα μου συνεχώς: «έχεις τόσους γνωστούς τσελιγκάδες ζήτησέ τους μαλλί να πλέξω για τον Λευτέρη μου». Αυτοί οι διαλογισμοί κυριαρχούσαν εκεί στην καρότσα του φορτηγού, διαβάζοντας τα δέματα, μήπως βρω και το δέμα μας για τον θείο που είχαμε στείλει πριν από λίγες μέρες. Ένοιωθα συμμετοχος στον πόλεμο, «ταχυδρόμος» της μεγάλης εκστρατείας που γινόταν για τους στρατιώτες μας από τις γυναίκες σε όλη την Ελλάδα. Και η σκέψη μου πήγε στις αφίσες που κυκλοφορούσαν με τη γυναίκα να πλέκει «ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ». Σύμπλοκα συναισθήματα συμμετοχής, η μάνα μου, ο Λευτέρης, τα ταχυδρομικά δέματα, κι εγώ αναγνώστης της ιστορίας σε αυτό το ταξίδι, για να φύγουμε από τις σειρήνες και τον εφιάλτη του βομβαρδισμού και τα ερείπια μπροστά στην πόρτα μας. Καθώς το αυτοκίνητο έτρεχε, κάποια στιγμή σταματάει και κάποιος της αεράμυνας και να λέει στον οδηγό «προσέχετε πέρασαν Ιταλικά αεροπλάνα». Αυτό ξανάγινε στη διαδρομή για να μας θυμίσει ότι στο ταξίδι μας, μας συνόδευε η αγωνία του πολέμου. Μετά από αρκετές ώρες φθάσαμε στα Γιάννενα και ξεπεζέψαμε στο Κριθαροπάζαρο, στο Χάνι Κωστολάμπρου που το διαχειριζόταν ο συμπατριώτης μας Νίκος Θανόπουλος. Βράδιασε, βουλευτήκαμε όλοι σε ένα δωμάτιο, τυλιχτήκαμε στις κουβέρτες γιατί το κρύο μας περόνιαζε και ο ύπνος είχε λαρώσει τους μικρότερους. Και τότε μέσα στην παγωμένη νύχτα ακούστηκε ο εφιάλτης της σειρήνας. Ο Θανόπουλος κτυπούσε τις πόρτες των δωματίων φωνάζοντας να πάμε όλοι σε καταφύγιο σε υπόγειο στην οδό Κάνιγγος. Και εδω σειρήνα: Είπαμε με αγωνία φόβου και η σκέψη μας ξαναγύρισε στον βομβαρδισμό της Πρέβεζας, μέσα στα κλάματα των παιδιών και την αγωνία των μεγάλων να βρούμε το καταφύγιο, που ήταν μια υπόγεια αποθήκη ξυλείας που είχε διαρρυθμιστεί σε ξύλινα δωμάτια. Ο συναγερμός έληξε γρήγορα και επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο. Ο παππούς έψαχνε για μεταφορικό μέσο να πάμε στην Πωγωνιανή. Βρήκε κάποιο μεγάλο ταξί, αλλά του είπαν ότι απαγορεύονταν η κίνηση την ημέρα και μόνο την νύχτα και αυτό με προβολείς του αυτοκινήτου βαμμένους και με μία στενή λωρίδα να φωτίζει λίγα μέτρα μπροστά από το αυτοκίνητο.

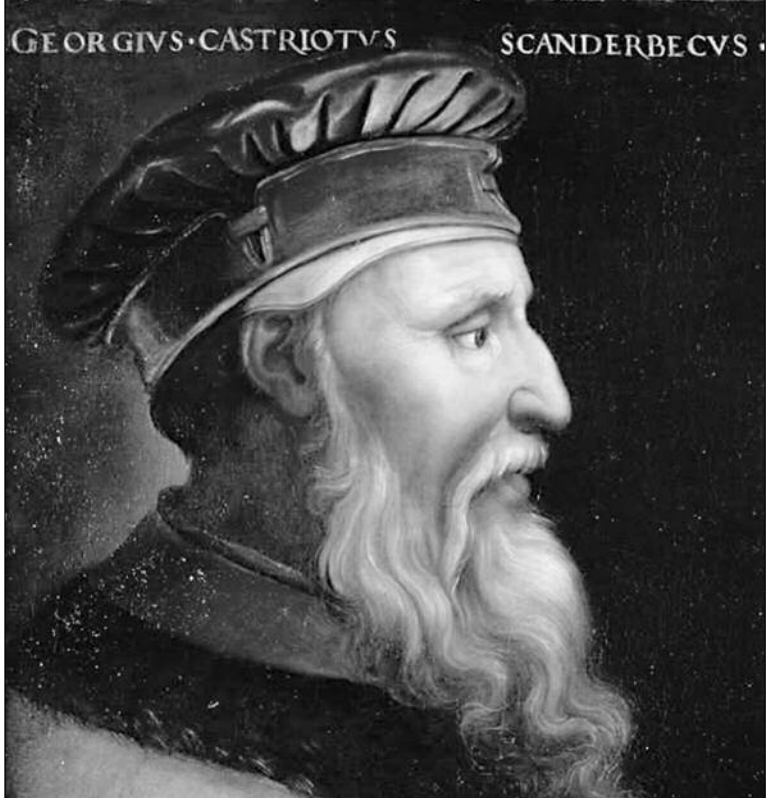
Με αυτές τις συνθήκες ξεκινήσαμε την επόμενη νύχτα το ταξίδι για την Πωγωνιανή, στο αυτοκίνητο μισοκοιμισμένοι και στενάχωρα βολεμένοι. Εγώ επέλεξα θέση δίπλα σε παράθυρο για να βλέπω έξω να αναγνωρίσω τοπία του πολέμου όπως παρουσιαζόταν σε λαϊκές ζωγραφιές που ήταν γεμάτο το καφενείο μας στην Πρέβεζα, με βουνά και χαράδρες, στρατιώτες με ξιφολόγχες, αεροπλάνα σε αερομαχίες, και μερικές με την εικόνα της Παναγίας, να ευλογεί τους στρατιώτες μας.

Δυστυχώς η ορατότητα ήταν μικρή τη νύχτα, αλλά ο οδηγός ήταν φλύαρος και σε όλη τη διαδρομή μας ενημέρωνε που βρισκόμαστε. «τώρα περνάμε από τη Βρύση του Πασά, όπου ήταν το Στρατηγείο, τώρα περνούμε τις Νεγράδες, πλησιάζουμε στο Καλπάκι...». Εγώ έψαχνα να δω φρούρια, κάστρα χαρακώματα, κατεστραμμένα τανκς, όταν μας σταμάτησε ένας χωροφύλακας στο Καλπάκι, για να ελέγξει την άδεια κίνησης του αυτοκινήτου. Περάσαμε καλά και από εκεί και μετά, μέσα στην αστροφεγγιά έβλεπα κατεστραμμένα αυτοκίνητα και τανκς, στίβες από κιβώτια, με πυρομαχικά και εφόδια, όπου ο ύπνος σκέπασε την εικόνα, για να ακούσω λυτρωτικά το «φτάσαμε» και να γνωρίσω το περιβάλλον του χωριού και τον δρόμο για το σπίτι. Βιαστικά κατέβηκα και μέσα στην αστροφεγγιά έτρεξα προς το σπίτι για να χτυπήσω την πόρτα να δω τη γιαγιά που είχε μείνει μόνη της. Πλησίασα την πόρτα και χτυπούσα δυνατά με μια πέτρα. Η γιαγιά δεν άκουγε και καλά. Μέσα στη νύχτα αντιλήφθηκα να πλησιάζει στην πόρτα κάποιο αχνό φως και να ανοίγει η πόρτα και να εμφανίζεται ένας αξιωματικός με ένα σπαρμασέτο στο χέρι αναμμένο. Κι εκείνος ξαφνιασμένος είπε ένα, «είστε από την Πρέβεζα;» και μας έφεξε να μπορούμε στο σπίτι. Ήρθαν όλοι, τακτοποιήθηκαν, αλλά εγώ έμεινα με την εμφάνιση του αξιωματικού με το σπαρμασέτο στο χέρι που ανέβηκε επάνω. Πλησίασα με προσοχή και τον είδα στο σαλόνι να κάθεται και στο φως του σπαρμασέτου να γράφει κάτι.

Είχα εντυπωσιαστεί από την πρώτη στιγμή που τον είδα να μας ανοίγει την πόρτα. Ένας αξιωματικός στο σπίτι μας! Ένα γεγονός ανέλπιστο. Ασφαλώς είχε πολεμήσει τους Ιταλούς και τους έδιωξε. Στη σκέψη μου πέρασε ότι κάτι γράφει από τον πόλεμο. Ένας αξιωματικός που πολέμησε, ήταν στο σπίτι μας και γράφει Ιστορία! Ήταν ένα καταληκτικό πλεονέκτημα ενός ταξιδιού που τελειώσε με μια λύτρωση από την ανάμνηση του βομβαρδισμού της Πρέβεζας. Για να ξεκινήσει και τότε ένα άλλο ταξίδι ζωής για ένα παιδί που ακόμη θυμάται τον πόλεμο του 40, και δεν ξέχασε εκείνη τη νυκτερινή εικόνα, με τον αξιωματικό με το σπαρμασέτο στο σπίτι μας να γράφει τη δική του ιστορία. Και εγώ να κλείνω μια αφήγηση ενός ταξιδιού μέσα στον πόλεμο που ποτέ δεν φεύγει από τους λογισμούς μου.

Στην κεντρική πλατεία των Τιράνων, πρωτεύουσας της Αλβανίας, δεσπόζει ο εντυπωσιακός ανδριάντας εθνικού αγέρωχου έφιππου πολεμιστή. Ο πολεμιστής έχει τον χαρακτηριστικό μεσαιωνικό εξοπλισμό, με θώρακα, σπαθί και περικεφαλαία, η οποία είναι διακοσμημένη με το κεφάλι ενός αρσενικού ζαρκαδιού, συμβολισμός που παραπέμπει στη δράση του σε ορεινά μέρη. Η επιγραφή στη βάση του ανδριάντα, γραμμένη στα αλβανικά, δίνει την πληροφορία ότι πρόκειται για τον GJERGJ KASTRIOTI - SKENDERBEU ο οποίος έδρασε τον 15ο αιώνα και θεωρείται σήμερα εθνικός ήρωας των Αλβανών.

Ο Γεώργιος Καστριώτης γεννήθηκε το 1404 ή το 1405, σύμφωνα με την πιθανότερη εκδοχή κοντά στο Δυρράχιο. Ήταν ο νεότερος, τέταρτος κατά σειρά, γιος του Ιωάννη Καστριώτη

(που οι Αλβανοί μετέτρεψαν το όνομά του σε Γκιόν Καστριότι). Η μητέρα του ήταν μάλλον σλαβικής καταγωγής και ονομαζόταν Βοισάβα (Vojsava). Δέον να σημειωθεί ότι η προσωνυμία Σκεντέρμπεης (Iskender - bey, Αλέξανδρος - μπέης) του εδόθη τιμητικώς από των Τούρκων

1. Ιστορική Μαρτυρία του Marini Barletii:

Ο Marini Barletii (ιερέυς εκ Σκόδρας της βόρειας Αλβανίας) και, ήταν ο πρώτος βιογράφος του Σκεντέρμπεη πράγματι, τον

αποκαλεί "Ηπειρώτη Πρίγκιπα" και "Ηγεμόνα των Ηπειρωτών". Αυτό δείχνει ξεκάθαρα ότι στην εποχή του, ο Σκεντέρμπεης θεωρούνταν ιθαγενής ηγεμόνας της Ηπείρου και δεν υπήρχε κάποια αναφορά στην έννοια του «Αλβανού» ή του «Ιλλυριού». Είναι αλήθεια ότι η ελληνική παρουσία στην περιοχή εκείνη την εποχή ήταν ισχυρή, και η χρήση του όρου "Ηπειρώτης" αναδεικνύει αυτή την πολιτιστική και γεωγραφική ταυτότητα.

2. Αναφορά του Σκεντέρμπεη στους προγόνους του:

Το ότι ο Σκεντέρμπεης αναφέρει ότι οι προπάτορές του ήταν Ηπειρώτες και κάνει αναφορά στον Πύρρο, έναν από τους πιο γνωστούς αρχαίους Ηπειρώτες βασιλείς, ενισχύει τη σύνδεση με την ελληνική κληρονομιά και την περιοχή της Ηπείρου, η οποία υπήρξε σημαντικό κέντρο της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού.

3. Επιστολή προς τον Ursini το 1460:

Η αναφορά του Σκεντέρμπεη ως απόγονος των Ηπειρωτών και όχι των Ιλλυριών στην επιστολή του προς τον Ιταλό Ursini, ενισχύει περαιτέρω την άποψη ότι ο Σκεντέρμπεης αυτοπροσδιοριζόταν ως Ηπειρώτης και όχι Αλβανός.

4. Η Ελληνική Παιδεία και Γλώσσα:

Η εκπαίδευση του Σκεντέρμπεη στην ελληνική παιδεία και η χρήση της ελληνικής γλώσσας στις επιστολές του είναι ισχυρό επιχείρημα για το ότι ανήκε στον ελληνικό πολιτισμικό κύκλο, τουλάχιστον στο επίπεδο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Η ελληνική γλώσσα και παιδεία ήταν έντονα παρούσες στην περιοχή της Ηπείρου και της Βαλκανικής, και πολλοί ηγεμόνες και ευγενείς της εποχής είχαν ελληνική παιδεία.

5. Ο Αχμέτ Μουφίτ και οι Βυζαντινές Ρίζες:

Ο τουρκικός βιογράφος Αχμέτ Μουφίτ, όταν αναφέρει τον Σκεντέρμπεη, τον χαρακτηρίζει ως "Έλληνα" και αναφέρει ότι δραπετεύσε από τον οθωμανικό στρατό και επέστρεψε στην Κρόα, η οποία ήταν ένα βυζαντινό κάστρο και όχι αλβανικό. Η

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ...Σκεντέρμπεης ή Scanderbeg (όπως πρόσφατα έχουν επιλέξει να τον αποκαλούν οι Αλβανοί);

αναφορά αυτή ενισχύει την ιδέα ότι ο Σκεντέρμπεης συνδεόταν με τη βυζαντινή παράδοση και όχι με μια αναδυόμενη αλβανική εθνική ταυτότητα.

6. Ιταλικές, Αγγλικές και Σουηδικές Αναφορές:

Η αναφορά του Σκεντέρμπεη ως Έλληνα από ξένους ιστορικούς και λογοτέχνες της εποχής, όπως ο Ιταλός A. Salvi, ο Άγγλος C. Randall και οι Σουηδοί Barrau και Rudbeck, δείχνει ότι η δυτική Ευρώπη αντιλαμβάνονταν τον Σκεντέρμπεη ως μέλος του ελληνικού πολιτισμού, δεδομένης της εποχής και του πολιτισμικού υπόβαθρου από το οποίο προερχόταν. Αλλά και στο βιβλίο "The Historie of George Castriot", που εκδόθηκε στο Λονδίνο το 1594, αναφέρεται ως "... Έλληνα πρίγκιπα που ηγεμόνευσε στην Ήπειρο...". Παραθέτουμε και το σχετικό αγγλικό κείμενο: "... George Castriot... Surnamed Scanderbeg by the Turks, among when it was his lot to dwell many years, was the youngest son of a Grecian prince named John Castriot, who reigned in Eripe, a country lying on the Gulf of Venice, and now called Albania"... The family of Castriot had its origin in Macedonia, and anciently ruled over Eripe" This book is an English translation title about the life of Gjergj Kastriot Skanderbeg. The English version, titled The Historie of George Castriot, surnamed Scanderbeg, King of Albinie, was a translation of a French text that was originally based on the 1508 Latin work by Marin Barleti. The book recounts his "Famous Actes, his Noble Deedes of Armes and Memorable Victories against the Turks for the Faith of Christ".

Ύστερα από τη στρατιωτική ήττα του πατέρα του Ιωάννη σε πολεμική σύγκρουση με τους Οθωμανούς το 1428, παραδόθηκε ως όμηρος μαζί με τους τρεις μεγαλύτερους αδελφούς του στον σουλτάνο Μουράτ Β', οπότε και υποχρεώθηκαν να εξισλαμισθούν. Ο Γεώργιος Καστριώτης εντάχθηκε στον στρατό των Τούρκων και για τα πολεμικά του ανδραγαθήματα, τιμήθηκε από τον σουλτάνο με το τίτλο "Iskender - μπέης", δηλαδή "Αλέξανδρος άρχων. Ωστόσο ο Καστριώτης ποτέ δεν απέβαλε το μίσος του για τους Τούρκους που δολοφόνησαν τον πατέρα του και τους αδελφούς του και αναζητούσε ευκαιρία να ξεφύγει από τους Τούρκους.

Η κατάλληλη στιγμή παρουσιάστηκε το καλοκαίρι του 1443 στη Νίς του Κοσσυφοπεδίου, στη διάρκεια μάχης του οθωμανικού στρατού εναντίον στρατεύματος Ούγγρων, Βοσνίων και Σέρβων υπό την ηγεσία του περιφημού Ούγγρου Ιωάννη Ουναδάη, των βυζαντινών συγγραφέων. Στη μάχη αυτή, ο Κα-

Στην κεντρική Πλατεία (Τίρανα)

στριώτης αποσπάσθηκε από τα οθωμανικά στρατεύματα και επικεφαλής μικρής στρατιωτικής ομάδας διέφυγε στην Κρούγια (Kruje), όπου κατόρθωσε να καταλάβει το πατρογονικό του κάστρο, που ήταν πολύ καλά οχυρωμένο, παραπλανώντας με ευφυή τρόπο την οθωμανική φρουρά του. (Η Κρούγια βρίσκεται 20 χιλιόμετρα βόρεια από τα Τίρανα και ιδού τι γράφει η Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ - ΛΑΡΟΥΣ - ΜΠΡΙΤΑΝΙΚΑ (τόμος 36, 1989). "Η πόλη είναι χτισμένη στη θέση της αρχαίας ελληνικής Εριβοίας. Όπως είναι επάνω σε απόκρημνο βράχο, ελέγχει όλες τις γύρω πεδιάδες. Κατά τον 13ο αιώνα το φρούριο της πόλης παραδόθηκε στον αυτοκράτορα της Νίκαιας Ιωάννη Γ' Δούκα Βατάτζη (1222 - 1254) από τον δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Άγγελο τον Κομνηνό. (Να θυμίσουμε ότι στην περίοδο της ακμής του το Δεσποτάτο της Ηπείρου έφτανε προς βορρά ως το σημερινό Μαυροβούνιο).

Έτσι ο Καστριώτης ξεκίνησε την επανάσταση εναντίον των Οθωμανών. Στις 28 Νοεμβρίου 1443, κήρυξε στην Κρούγια την ίδρυση του "Ελεύθερου Πριγκιπάτου της Ηπείρου" και ύψωσε στην ακρόπολή της το λάβαρο των Καστριώτων, την εικόνα ενός δικέφαλου αετού της άμμου. Σήμερα, ο δικέφαλος αετός του Καστριώτη αποτελεί εθνικό έμβλημα της Αλβανίας και έχει ταυτιστεί με τον αλβανικό μεγαλοϊδεατισμό και γι' αυτό ο σχηματισμός του από κάποιους/κάποιες (π.χ. από την Ελένη Φουρέρα κ.ά.), προκαλεί μεγάλες αντιδράσεις σε Ελλάδα και Σερβία και επισύρει τιμωρία από την ΟΥΕΦΑ σε περίπτωση χρήσης του σε αθλητική εκδήλωση.

XANTZIARA N. AΦΟΙ Ο.Ε.
Ενεργειακό κομπίριμπι

Ευρώπη ALUMINCO
Θωρακισμένες πόρτες ασφαλείας
Ρολιά - Παραζόνορτες
Κουφώματα PVC

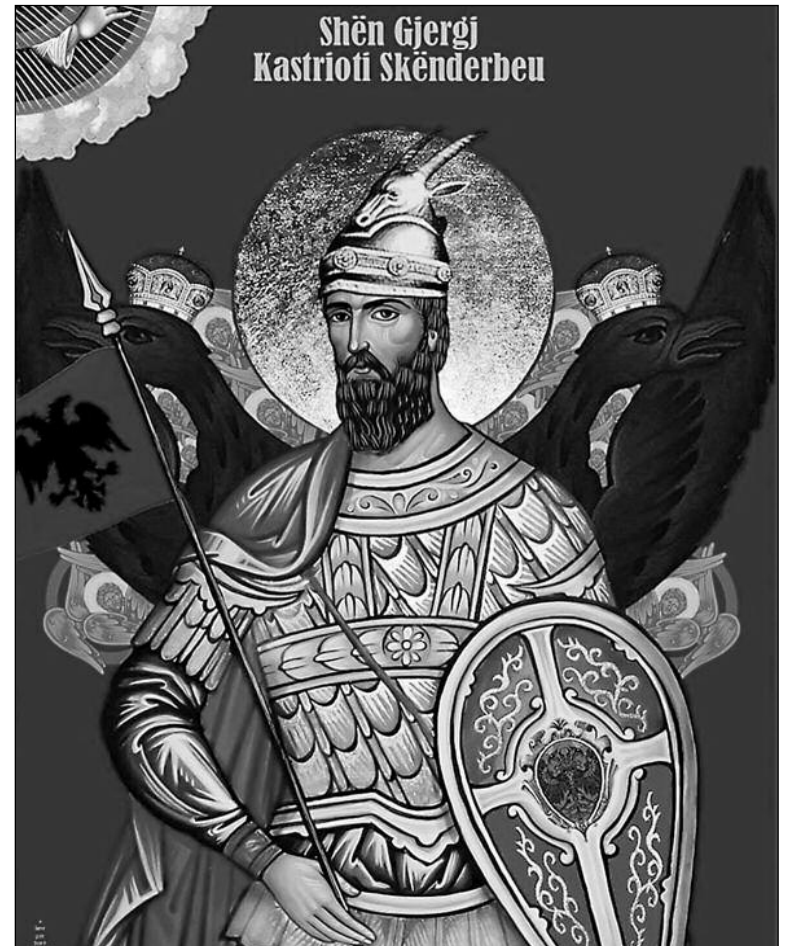
Παρακόλλομος Ιωαννίνων

Τηλ. 2663031297 Κιν. 6948822671
Email: giorgos.xantziara@gmail.com Κιν. 6945799892

Οι Οθωμανοί έκαναν δεκαπέντε και πλέον εκστρατείες εναντίον του Καστριώτη, συχνά με επικεφαλής τους ίδιους τους σουλτάνους και χιλιάδες στρατιώτες αλλά δεν κατάφεραν ποτέ να τον νικήσουν.

(Ενδεικτικά: στις 10 Οκτωβρίου 1445, παγίδευσε μια ισχυρή οθωμανική στρατιά υπό τον Φιρούζ - Πασά, που την αποτελούσαν 20.000 ιππείς. Αυτό έγινε στα στενά του Πρίζεν, στη συμβολή των ποταμών Μάτ(ι) και Δρίνου. Η στρατιά των Οθωμανών, εξοντώθηκε ολοκληρωτικά.

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1446, εγκλώβισε μια άλλη οθωμανική στρατιά υπό τον Μουσταφά Πασά, στην πεδιάδα της πόλης Οτονέτα. Μετά από αφηνδιαστική νυχτερινή επιχείρηση του Καστριώτη στο εχθρικό στρατόπεδο, 5.000 Οθωμανοί σφαγιάστηκαν ενώ οι υπόλοιποι ασκορπίστηκαν πανικόβλητοι.

Σύγχρονη αγιοποίηση: Άγιος Γεώργιος Καστριώτης Σκεντέρμπεη.

Το 1450, 100.000 άνδρες με επικεφαλής τον Μωάμεθ Βαΐ (τον "Πορθητή"), επιτέθηκαν στην Κρούγια αλλά δεν μπόρεσαν να την καταλάβουν. 20.000 ήταν οι νεκροί τους. Γράφει σχετικά ο Λαόνικος Χαλκοκονδύλης: "Οι Ηπειρώτες υπερασπιστές δείξαν μια πρωτοφανή γενναιότητα, ενώ ο Γ. Καστριώτης ήταν πάντα παρών όπου και αν χρειαζόταν η βοήθειά του". Το 1457, νέα τουρκική στρατιά 800.000 πεζών και 15.000 ιππέων, με επικεφαλής τον Γαζή Εβρενόσ Πασά, επιτέθηκε εναντίον του Καστριώτη. Αν και εγκαταλείφθηκε από πολλούς συναγωνιστές του, ο Καστριώτης εκμεταλλεύτηκε την ευφορία των Οθωμανών από την κατάληψη της οχυρής ακρόπολης Μοδρίτσα και τους συνέτριψε (7 Σεπτεμβρίου 1457), στην πεδιάδα της Αλμπουλένης (κοντά στην Κρούγια).

Από τον γάμο του με την Ντόνια, κόρη του Γεωργίου Αριανίτη Θωπία Κομνηνού, που έγινε σε ορθόδοξη εκκλησία το 1451, απέκτησε ένα γιο, τον Ιωάννη Β. Ο Γεώργιος Καστριώτης πέθανε από ελονοσία στο Αλέσιο (Lezhe), στις 17 Ιανουαρίου 1468.

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, γράφει στα "Απομνημονεύματά" του: "...τα βιβλία που εδιάβαζα συχνά ήταν η Ιστορία της Ελλάδας, η Ιστορία του Αριστομένη και η Ιστορία του Σκεντέρμπεη". «Ανέγνωσα, έλεγε, τον βίον του Σκεντέρμπεη, εσυλλογούμενη τα έργα του, δεν εκλείσθη ποτέ εις την Κρόγια», έγραφε επίσης ο «Γέρος του Μοριά»

7. Αλβανική Αναγνώριση της Ελληνικής Καταγωγής:

Η αλβανική αναγνώριση της ελληνικής καταγωγής του Σκεντέρμπεη, όπως αναφέρεται στο αλβανικό γραμματόσημο του 1968, είναι μια ενδιαφέρουσα ένδειξη ότι ακόμη και στην Αλβανία, παρά τις εθνικιστικές αφηγήσεις του 20ού αιώνα, υπήρξε η παραδοχή της ελληνικής κληρονομιάς του Σκεντέρμπεη. Αυτό το γραμματόσημο αναφέρει ξεκάθαρα ότι ήταν "Επιρωτής Πρίγκιπας" και όχι "Αλβανός". [«Ιλλυριός», δεν θα μπορούσε να είναι, διότι εκείνοι είχαν εξαφανιστεί από την ιστορία το 700 μ.Χ. από τους Άβαραους και στους Σλάβους].

8. Η Θέση του Δανού Φράντς Ντέ Ζεσσέν:

Η αμφισβήτηση του Δανού Φράντς Ντέ Ζεσσέν για την αλβανική καταγωγή του Καστριώτη, με την επισημάνση ότι ήταν γιος του Έλληνα μεγιστάνα Ιωάννη Καστριώτη και της Σερβίδας πριγκίπισσας, ενισχύει την άποψη ότι οι ρίζες του Σκεντέρμπεη ήταν ελληνικές, καθώς η οικογένειά του είχε στενές σχέσεις με το Βυζάντιο και τον ελληνικό πολιτισμό.

Η σειρά αυτών των αναφορών δείχνει ξεκάθαρα ότι ο Γεώργιος Καστριώτης (Σκεντέρμπεης) αυτοπροσδιοριζόταν ως Ηπειρώτης και Έλληνας, τόσο από τις επιστολές του όσο και από τη μαρτυρία των σύγχρονών του. Οι ιστορικές πηγές είναι πολύ σημαντικές και ενισχύουν την άποψη ότι, παρά την αλβανική εθνογένεση του 20ού αιώνα, η ταυτότητά του ήταν πιο συνδεδεμένη με τον ελληνικό πολιτισμό και την περιοχή της Ηπείρου.

Δρ. ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΝΤΕΛΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΑΤΡΕΙΟ:
ΚΥΨΕΛΗΣ 104 ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΥΨΕΛΗΣ

ΤΗΛ.: 2108221326
Κιν.: 6944349734

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

► 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Με λαμπρότητα γιορτάσαμε και στο χωριό μας την ηρωική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου του 1940. Τρίτη φέτος η επέτειος και το πρωί στο χωριό μας εψάλλει η δοξολογία παρουσία του Προέδρου της Κοινότητας, των επισκεπτών του χωριού μας και των αγαπημένων συγχωριανών μας

Επιμημόσυνη Δέηση στο Ηρώο.

Εκ μέρους του Δήμου ο Δημοτικός Σύμβουλος Σταύρος Γκόγκας.

Εκ μέρους της Κοινότητας ο Αντιπρόεδρος Τρύφων Καβάκος.

Εκ μέρους της Εθνικής Αντιστάσεως ο Κωνσταντίνος Κώστας.

Εκ μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου ο Γραμματέας Ιωάννης Κόντης.

Στο ωραίο Ηρώο του χωριού μας εψάλλει κατασκευτικό μνημόσυνο υπέρ των ψυχών των ηρωικών πεσόντων συγχωριανών μας κατά τους αγώνες του Έθνους μας και τους πεσόντας κατά τη μάχη της Βήσσανης ήρωες Πωγωνίσιους, που μαζί με τον ηρωικό τους ηγήτορα Ταγματάρχη **Τζαννή Αλεβιζάτο** έπεσαν στο πεδίο της τιμής.

Εκ μέρους της Αδελφότητας Βησσανιωτών ο Πρόεδρος Γρηγόρης Αρμπιρος

Κατατέθηκαν στεφάνια από τους φορείς του χωριού και ακολουθήσε δεξίωση στην αίθουσα τελετών του Αρρεναγωγείου μας, δεξίωση που προσέφερε το Κοινοτικό μας Συμβούλιο. Φωτογραφικό υλικό στις διπλανές στήλες.

► ΣΤΑ ΕΞΟΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ

• Στον **ΑΓΙΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟ**. Στις 26 Οκτωβρίου γιόρτασε όπως πάντα τα τελευταία χρόνια το ωραίο εκκλησάκι του Αγίου Δημητρίου στις Βορειοδυτικές παρυφές του χωριού

μας. Το εκκλησάκι του οποίου κτήτορες είναι η παλαιά αρχοντική οικογένεια Σάσση της Βήσσανης. Το λειτουργεί η οικογένεια του φίλου μας **Χρήστου Νικολού**. Πολλοί συγχωριανοί μας που ήταν στο χωριό λόγω της Εθνικής επετείου του έπους του 1940, προσήλθαν στη Θεία

Λειτουργία. Η ωραία βόλτα προς την εκκλησία εξελίχθηκε σε ένα ωραίο φθινοπωρινό περίπατο και η οικογένεια του Χρήστου Νικολού προσέφερε πλούσιο κέρασμα μετά την ωραία αρτοκλασία υπέρ υγείας της οικογένειάς του. Εμείς με τη σειρά μας του ευχόμεθα να έχουν όλα τα μέλη της οικογένειάς του υγεία κι εμάς ας μας έχει υπό την σκέπη του Άγιου Δημητρίου.

• Στον **ΑΓΙΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ**. Μια ωραία Θεία Λειτουργία έγινε με την φροντίδα του **Δημοσθένη Κράβαρη** και της συζύγου **Αγνής Λογοθέτη - Κράβαρη** στο οικογενειακό εξωκλήσι του Αγίου Χαράλαμπος. Οι δύο τους είχαν φροντίσει για το καθάρισμα και τον στολισμό του ναού. Προσφέρθηκε το καθιερωμένο πλούσιο κέρασμα και άρτος από την αρτοκλασία υπέρ υγείας των λειτουργούντων και των πλησιεστέρων συγγενών τους.

Τους ευχαριστούμε για το κέρασμα και ο Άγιος να τους προστατεύει, όπως και όλους τους Βησσανιώτες.

• Στους **ΑΓΙΟΥΣ ΤΑΞΙΑΡΧΕΣ**. Στο ωραίο εκκλησάκι των αγίων Ταξιαρχών εντός του οικισμού του χωριού μας φέτος λόγω της κακοκαιρίας δεν λειτουργήσε. Τα τελευταία χρόνια αυτό το εκκλησάκι που κτήτορες ήταν οι οικογένειες **Δάλμα** και **Οικονόμου** το λειτουργούν οι οικογένειες **Σοφοκλή Νικολάου** και **Βασιλείου Μάκη**. Έτσι αν και έγιναν όλες οι κατάλληλες εργασίες στολισμού και καθαρισμού, η Θεία Λειτουργία τελέστηκε στον Άγιο Νικόλαο μας και ακολούθησε το σχετικό κέρασμα.

Χρόνια πολλά στους λειτουργήσαντες και ας προστατεύουν οι Άγιοι τις οικογένειες των τελούντων την Θεία Λειτουργία και την αρτοκλασία και ας είναι πάντα υγείς.

• Στον **ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ**. Με τη φροντίδα του **Νίκου Μανούση** και της συζύγου του **Αικατερίνης Μανούση - Κώστα** λειτουργήσε ο Αη-Γιάννης εξ Ιωαννίνων. Ο Ιερός

Ναός της οικογένειας **Δάκα**. Παλαιότερα υπήρχε θαυματοργή εκόνα του Αγίου. Έγινε κατασκευτική Θεία Λειτουργία και αρτοκλασία υπέρ υγείας της οικογένειας Μανούση και των συγγενών της. Τους ευχαριστούμε για το κέρασμα και ευχόμεθα και του χρόνου

► «ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ»

Στις 30 Νοεμβρίου ο Σύλλογος Κυριών «Η Μάνα του Πωγωνίου» έδωσαν τσάι όπως κάθε χρόνο, στο Ξενοδοχείο «Αμαλία» του Συντάγματος. Ήταν μια όμορφη εκδήλωση με Πωγωνίσα μουσική και χόρευσε το Παιδικό Τμήμα των Σχολών «Μάνου» της Εκάλης.

► ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Για τον καθαρισμό και συντήρηση του Κοιμητηρίου του χωριού μας μάς κατέθεσαν οι παρακάτω συγχωριανοί μας την συνδρομή τους για το έτος 2025: **Μάρη Ουρανία 20, Σταματέλος 10, Μάρθα Παπαγεωργίου 20, Τζ. Αρμπιρος 20.**